

Slakken zoeken voor het megalab

Meestal houden slakken zich overdag verscholen op donkere, vochtige plekjes, maar er zijn van die dagen dat ze zich ongegeneerd vertonen en opeens massaal door de tuin glijden. Doorgaans vindt zo'n slakkenfeest plaats na een frisse regenbui, hetgeen mij logisch lijkt voor dieren die van vochtigheid houden. Naar mijn idee zijn er slechts enkele slakkenfeesten per jaar, al kan ik mij vergissen, want ik hou deze evenementen gewoonlijk niet bij in mijn agenda.

Vorig jaar, op 25 mei 2008, heb ik echter wel aantekeningen gemaakt tijdens een grote slakkenmanifestatie in onze achtertuin. Onze dochter Inge had destijds in korte tijd een emmer vol slakken verzameld, waarna we samen hebben geteld hoeveel het er waren. We kwamen op 117 segrijnslakken en 13 gewone tuinslakken. De segrijnslakken waren duidelijk in de meerderheid! Diezelfde avond kregen we via de mail twee foto's van grote aantallen slakken, door Richard Smokers verzameld in eigen tuin, alsof we het hadden afgesproken. Het zag er naar uit dat hij meer tuinslakken in zijn verzameling had, maar het was lastig te tellen op de foto's.

Nog andere soorten...?

In de slakkenverzameling van Inge zaten geen andere slakkensoorten dan segrijnslak en gewone tuinslak. We hebben de tuinslakken goed bekeken of ze misschien een witte mondrand aan het slakkenhuis hadden, want dan zouden het witgerande tuinslakken kunnen zijn, een soort die veel op de gewone tuinslak lijkt. Onze tuinslakken bleken echter zowel een zwarte als een witte rand te hebben langs de mondopening van het slakkenhuis. Bij nader inzien blijkt dit vrij gebruikelijk te zijn bij gewone tuinslakken. Alleen als de mondrand van het slakkenhuis geheel wit is heb je een witgerande tuinslak te pakken.

Hoewel de slakkenverzameling slechts uit twee soorten bestond wil dat niet zeggen dat er geen andere soorten in onze tuin voorkomen. Tijdens werkzaamheden in de tuin tref ik ook wel andere, meestal veel kleinere slakkensoorten aan, zoals het boerenknoopje. In Grasduinen las ik eens een leuk stukje over slakkensoorten die in tuinen worden gevonden. Als ik het me goed herinner kon je in tuinen enkele tientallen soorten slakken vinden.

In het Grasduinen-verhaal las ik ook over het bestaan van de grote glansslak, een roofslak, die regenwormen en andere slakken op het menu heeft staan! Dadelijk ben ik bloempotten in de

tuin gaan om keren en warempel, daar had ik al snel enkele donkerbruine, glanzende slakjes gevonden van circa 1 centimeter diameter. Dat lijkt wat klein voor een “grote” roofslak, maar zowel de afmetingen als het uiterlijk voldeden mijns inziens heel aardig aan de omschrijving van de grote glansslak in Grasduinen en in onze slakkengids. Ik heb enkele foto's gemaakt van de slakjes, opgestuurd naar een slakkenkenner en wat blijkt...we hebben waarschijnlijk bruine blindslakken in onze tuin. Aha, weer wat geleerd... slakken determineren is lastiger dan het lijkt!

Megalab

Eind februari 2009 maakt een studievriend mij attent op een internationaal onderzoek dat dit jaar wordt georganiseerd naar de evolutie van tuinslakken. Iedereen kan aan het onderzoek meedoen via de website: www.evolutionmegalab.org. Tuinslakken komen voor in verschillende kleurenvarianten, de basiskleuren zijn: geel, roze en bruin en daarover heen lopen nul, één of meerdere zwarte banden. Dat levert in totaal 9 kleurvarianten. Voor het megalab-onderzoek zoek je tuinslakken in een door jezelf vastgesteld gebiedje, bijvoorbeeld in je eigen tuin. Van alle tuinslakken die je vindt bepaal je tot welke kleurvariant ze behoren en je noteert het aantal per kleurvariant. Op de website zijn duidelijke instructies voor het onderzoek te vinden.

Toen ik voor het eerst van het megalab hoorde waren de slakken nog teruggetrokken in hun winterschuilplaats. Nu is het begin april, er zijn al een aantal warme dagen geweest, het groen begint uit te lopen, de slakken zijn weer actief en de tijd voor het veldwerk is aangebroken! Op 4 april heeft Inge in onze voortuin naar tuinslakken gezocht. Ze vond er maar liefst 44 in een uur. De gele basiskleur was het meest algemeen (27), daarna roze (13) en tot slot bruin (4). We hadden regelmatig discussie over de basiskleur van de slakken, want die is in praktijk niet zo eenduidig als in theorie. Sommige slakken waren groenig, andere slakken hadden een kleur die tussen roze en lichtbruin in hing. In geval van twijfel tussen roze en bruin moest je voor roze kiezen.

De gele slakken hadden nul (5), één (8) of meer zwarte banden (14). Deze aantallen lagen anders voor de roze slakken: nul (6), één (5), meer banden (2). De bruine slakken hadden allemaal nul banden. We hebben de resultaten doorgestuurd naar de website. De volgende dag kregen we een reactie dat er binnen een straal van 5 kilometer geen historisch vergelijkingsmateriaal beschikbaar is. Op de website is veel te lezen over de evolutie van tuinslakken, maar daar ben ik nog niet aan toe gekomen. Misschien kom ik daar een andere keer op terug. We zijn van plan om nog een paar keer een slakkenspeurtocht te doen, want je kunt zoveel gegevens opsturen als je maar wilt.

Slakken weer uitzetten...

Waar we de gevonden slakken hebben gelaten? Die hebben we gewoon weer teruggezet in de tuin. Slakken eten weliswaar plantaardig materiaal, maar onze tuin staat vol uitbundig groeiende planten, waar nauwelijks slakkenvraat aan te zien is. Het is een ander verhaal als ik hosta's, afrikaantjes of pas ontkiemde courgetteplantjes in de tuin zet. Zulke heerlijkheden kunnen slakken niet weerstaan, die worden in 1 nacht tot op het bot afgekloven. Maar voor de rest heb ik geen last met slakken, ze horen er helemaal bij.

Caroline Elfferich, april 2009